Policy för barns trygghet och skydd i Famnet

Famnet ska vara en organisation där barn och unga möts med värme, respekt, tydlighet och ett verkligt inflytande – och där varje vuxen tar ansvar för att förebygga och agera vid risker.

Dokumenttyp	Policy
Beslutad av	Famnets styrelse
Beslutsdatum	2026-08-11
Gäller från	2026-08-11
Version	1.0
Gäller för	Hela Famnet samt alla personer, verksamheter, projekt och samarbeten som har kontakt med, tillgång till uppgifter om eller påverkan på personer under 18 år
Dokumentansvarig	Famnets styrelse. Den löpande samordningen ligger hos utsedd ansvarig för barns trygghet och skydd
Nästa översyn	Senast 12 månader efter beslut, därefter minst årligen
Publicering	Offentlig. Ska publiceras på Famnets webbplats och bifogas relevanta ansökningar.
Tillhörande dokument	Famnets tillhörande rutiner, uppförandekoder, arbetsverktyg, medlemsvillkor och integritetspolicy.

1. Famnets åtagande

Famnet verkar för familjehem, jourhem, kontaktfamiljer, placerade barn och unga och andra viktiga vuxna runt barn i samhällsvård. I vår verksamhet kan barn och unga delta i samtal, projekt, utbildningar, läger, digitala aktiviteter, intervjuer, samskapande och kommunikation. De kan också beröras indirekt genom berättelser, material, beslut och personuppgifter.

Famnet tar ansvar för att verksamheten är trygg både i det som sker mellan människor och i hur organisationen planerar, rekryterar, kommunicerar, samarbetar och följer upp. Barns trygghet är ett gemensamt ansvar. Den utsedda barnskyddsansvariga samordnar arbetet, medan styrelsen, projektledare och varje företrädare har ett eget ansvar inom sin roll.

Famnets grundhållning

Barn är rättighetsbärare, kunskapsbärare och människor med egna gränser. Vi lyssnar, förklarar, håller det vi lovar och använder vår makt varsamt. När ett barn signalerar otrygghet stannar vi upp, tar barnet på allvar och agerar.

2. Syfte

Policyn ska skapa en gemensam och praktisk grund för att:

- förebygga våld, övergrepp, exploatering, försummelse, kränkningar och andra former av skada i eller genom Famnets verksamhet,
- skapa trygga och utvecklingsanpassade former för barns deltagande,
- ge alla företrädare tydliga krav, gränser och rapporteringsvägar,
- säkerställa att oro, incidenter och misstankar tas emot och hanteras skyndsamt,
- skydda barns identitet, berättelser, personuppgifter och placering,
- bygga en öppen lärandekultur där risker och misstag leder till förbättringar.

3. Omfattning

Policyn gäller för styrelseledamöter, anställda, volontärer, förtroendevalda, lokala företrädare, praktikanter, projektmedarbetare, konsulter, forskare, föreläsare, samtalsledare, fotografer, filmare, leverantörer och andra som företräder Famnet eller utför ett uppdrag för organisationen.

Den gäller vid fysisk och digital kontakt, enskilda samtal, gruppaktiviteter, resor, läger, evenemang, forskning, enkäter, intervjuer, kommunikation, sociala medier, bild och film, insamling av berättelser, hantering av personuppgifter samt verksamhet som kan påverka barn även utan direkt kontakt.

Samarbetspartner som genomför aktiviteter med barn ska ha en likvärdig policy eller skriftligen förbinda sig att följa Famnets krav i den gemensamma verksamheten. Vid internationellt samarbete ska ansvar och lokala rapporteringsvägar dokumenteras i avtal och projektplan.

4. Definitioner

- **Barn:** varje person under 18 år.
- **Barns trygghet och skydd, safeguarding:** alla förebyggande organisatoriska åtgärder som minskar risken att barn skadas genom Famnets människor, aktiviteter, kommunikation, system eller samarbeten.
- **Barnskydd, child protection:** åtgärder när det finns konkret oro, en incident eller en misstanke om att ett barn har utsatts eller riskerar att utsättas.
- **Famnet-företrädare:** varje person som har ett uppdrag, en roll eller ett mandat att agera för Famnet.
- **Barnskyddsansvarig:** den av styrelsen utsedda personen som samordnar Famnets arbete med barns trygghet och skydd. En ersättare ska alltid vara utsedd.
- **Skada:** fysisk, psykisk, emotionell, sexuell, social, digital eller ekonomisk skada, inklusive exploatering, diskriminering, mobbning, grooming, försummelse, repressalier och otillbörlig exponering av personuppgifter eller berättelser.

5. Grundprinciper

5.1 Barnets bästa

Barnets säkerhet, värdighet, utveckling och välbefinnande ska väga tungt i planering, beslut och genomförande. När intressen står mot varandra dokumenterar Famnet hur barnets bästa har bedömts.

5.2 Barns rätt till information och inflytande

Barn får relevant och begriplig information före, under och efter deltagande. De får uttrycka sina uppfattningar på det sätt som passar dem och får återkoppling om hur deras bidrag har påverkat arbetet.

5.3 Frivillighet och verkliga val

Deltagande ska bygga på ett informerat och pågående medgivande från barnet. Barnet kan ta paus, avstå från en fråga eller avsluta sitt deltagande. Rättsligt nödvändiga samtycken och tillstånd hanteras utifrån barnets ålder, mognad, placeringssituation, aktivitetens art och tillämpliga regler.

5.4 Likvärdigt skydd och tillgänglighet

Alla barn har samma rätt till skydd. Information, metoder och miljöer anpassas efter ålder, mognad, språk, funktionsförmåga, neuropsykiatriska eller andra funktionsnedsättningar, traumaerfarenheter och kommunikationssätt. Kronologisk ålder används tillsammans med kunskap om barnets faktiska förutsättningar.

5.5 Varsamhet med makt och beroende

Placerade barn kan stå i beroende till många vuxna och bära lojaliteter, oro och erfarenheter som påverkar vad de vågar säga. Famnet skapar utrymme för barnets egen röst, tydliggör roller och undviker löften eller förväntningar som organisationen saknar möjlighet att uppfylla.

5.6 Integritet med tydliga gränser för sekretess

Barnets uppgifter hanteras med stor varsamhet och delas bara med personer som behöver dem. Barn får samtidigt veta att Famnet behöver föra information vidare när ett barn behöver skydd, när en allvarlig risk behöver hanteras eller när lagstiftningen kräver det.

5.7 Förebyggande, ansvar och lärande

Famnet bygger trygghet genom planering, tydliga roller, säker rekrytering, utbildning, riskbedömningar, tillgängliga klagomålsvägar och återkommande uppföljning. Händelser följs upp med fokus på skydd, ansvar och förbättring.

6. Roller och ansvar

6.1 Styrelsen

- beslutar om policyn och säkerställer att den är offentligt tillgänglig,
- utser en barnskyddsansvarig och en ersättare med tydligt mandat,
- avsätter resurser för utbildning, säker rekrytering, riskhantering och stöd,
- får minst årligen en anonymiserad rapport om genomförande, risker, incidenter och förbättringsbehov,
- hanterar allvarliga ärenden och intressekonflikter enligt fastställd beslutsordning.

6.2 Barnskyddsansvarig

- ger råd om riskbedömningar, deltagande och rapportering,
- tar emot och samordnar rapporter om oro och incidenter,
- säkerställer kontakt med rätt extern instans när det behövs,
- håller lokala kontaktvägar, blanketter och utbildningar aktuella,
- för ett behörighetsskyddat register över rapporter och beslut,
- rapporterar anonymiserat till styrelsen och föreslår förbättringar.

6.3 Projekt- och aktivitetsansvariga

- genomför och dokumenterar riskbedömning före aktivitet,
- säkerställer rätt bemanning, introduktion, samtycken, tillgänglighet och rapporteringsvägar,
- informerar barn och vuxna om trygghetsregler och kontaktpersoner,

- följer upp aktiviteten och rapporterar lärdomar eller avvikelser.

6.4 Alla Famnet-företrädare

- känner till och följer policyn och relevanta rutiner,
- följer Famnets uppförandekoder och tystnadsförbindelse när de gäller för rollen,
- är uppmärksamma på signaler, gränser och risker,
- rapporterar oro och incidenter utan att själva utreda skuldfrågan,
- medverkar i utbildning, reflektion och uppföljning.

7. Säker rekrytering, introduktion och utbildning

Alla uppdrag riskklassificeras utifrån kontakt med barn, möjlighet till enskild kontakt, tillgång till känsliga uppgifter, resor eller övernattningar och graden av ansvar. Rekryteringen anpassas efter risknivån och kan omfatta rollbeskrivning, identitetskontroll, intervju, referenser, meritkontroll, självdeklaration och relevant registerutdrag.

Personer med direkt eller regelbunden kontakt med barn ska som huvudregel visa relevant utdrag ur belastnings- och misstankeregistret innan självständigt uppdrag påbörjas. Famnet noterar endast att utdraget har visats, datum och vilken typ av utdrag som kontrollerats, i enlighet med gällande regler. Registerkontroll ersätter aldrig en samlad lämplighetsbedömning.

Alla som får barnkontakt får introduktion till policyn, uppförandekoden, rapporteringsrutinen, professionella gränser, digital kontakt, barns delaktighet, dataskydd och hur man tar emot en berättelse. Återkommande roller får fortlöpande utbildning och avstämning. Genomförd introduktion dokumenteras.

8. Förebyggande planering och riskbedömning

En dokumenterad riskbedömning ska vara klar och godkänd före varje ny aktivitet eller väsentlig förändring som involverar barn. Bedömningen omfattar program, människor och verksamhetens praktiska och digitala förutsättningar.

- barnens ålder, behov, kommunikationssätt och eventuella skyddssituation,
- lokal, digital plattform, resor, transporter och övernattning,
- bemanning, ensamarbete, privata kontaktvägar och maktpositioner,
- innehåll som kan väcka oro, skam, konflikt eller svåra minnen,
- foto, film, inspelning, sociala medier och lagring av uppgifter,
- risken för att ett barn berättar om våld, övergrepp, självskada eller annan utsatthet,
- partners, leverantörer och andra vuxnas åtkomst till barn,
- konkreta skyddsåtgärder, ansvariga personer och plan vid en incident.

En aktivitet startar först när kvarstående risk är rimlig i förhållande till nyttan och ansvarig person har godkänt åtgärderna. Vid hög risk ska barnskyddsansvarig och vid behov styrelsen fatta beslut.

9. Trygg kontakt och uppförande

Alla som möter barn genom Famnet följer Särskild uppförandekod vid kontakt med barn och unga. Kontakten ska vara tydlig, transparent och möjlig att följa upp. Enskilda samtal får förekomma när de gynnar barnets trygghet eller integritet, men de ska planeras så att en annan ansvarig vuxen känner till samtalet och kan nås.

Privata eller hemliga relationer, sexualiserad kontakt, kränkningar, exploatering, hot, bestraffningar, favorisering och användning av barnet för den vuxnes egna behov strider mot Famnets uppdrag. Digital kommunikation sker genom godkända kanaler och med tydliga tider, syften och ansvar.

10. Barns deltagande

Barns deltagande ska vara meningsfullt, tryggt och möjligt att påverka. Famnet är tydligt med vad barnet kan påverka, vilka beslut som ligger hos andra och vad som händer med barnets bidrag. Barn ska kunna delta på flera sätt, få stöd av en betrodd person och slippa dela privata eller traumatiska erfarenheter för att bli lyssnade på.

När Famnet involverar barn med erfarenhet av samhällsvård ska planeringen särskilt beakta beroendeställning, pågående ärenden, lojalitetskonflikter, risk för identifiering och behov av stöd före och efter aktiviteten. När deltagande innebär arbete eller ett tydligt expertbidrag planeras skälig ersättning eller annan överenskommen uppskattning.

11. Rapportering och respons

Alla uppgifter om oro, misstanke, överträdelse eller incident ska tas på allvar och rapporteras skyndsamt enligt Rutin vid oro, incident eller misstanke. Vid omedelbar fara kontaktas 112. Vid oro för att ett barn far illa gör Famnet en skyndsam bedömning av kontakt med socialtjänsten; Famnets interna utgångspunkt är att barnets behov av skydd väger tyngre än organisatorisk bekvämlighet eller oro för anseende.

Den som tar emot en berättelse lyssnar lugnt, bekräftar barnet, ställer få öppna frågor och dokumenterar barnets egna ord så sakligt som möjligt. Personen lovar varsamhet och tydlighet, men ger aldrig ett löfte om absolut hemlighet. Famnet genomför ingen egen brotts- eller barnavårdsutredning.

När oron gäller en Famnet-företrädare vidtas omedelbara skyddsåtgärder. Personen kan tillfälligt tas ur barnkontakt under bedömningen. Barnet och den som rapporterat skyddas mot repressalier. Ärendet hanteras sakligt, med respekt för både barnets skyddsbehov och en rättssäker process.

12. Information, personuppgifter, foto och berättelser

Barns personuppgifter är särskilt skyddsvärda. Famnet samlar endast in uppgifter som behövs för ett tydligt syfte, begränsar åtkomst och använder godkända system. Uppgifter om placering, adress, skola, kommun, hälsa, skyddade personuppgifter och svåra livshändelser hanteras med förstärkt skydd.

Foto, film, ljud och personliga berättelser används först efter dokumenterad bedömning av syfte, rättslig grund, information och nödvändiga samtycken eller tillstånd. Barnets eget informerade medgivande efterfrågas alltid. Barn kan delta utan att fotograferas eller dela sin historia. Identifierande publicering av placerade barn kräver särskild försiktighet och ska avstås när säkerhets- eller integritetsrisken är betydande.

13. Partners och internationella projekt

Famnet bedömer partnerns policy, rapporteringsvägar, rekryteringskontroller, ansvariga personer och lokala rättsliga förutsättningar innan verksamhet med barn inleds. Avtal ska beskriva vem som leder en incidenthantering, hur information delas och vilka myndigheter eller stödresurser som finns i respektive land.

Minimikraven i denna policy gäller även när en partner har mindre långtgående krav. När partnerns eller den lokala lagens krav ger ett starkare skydd följs det starkare skyddet.

14. Klagomål, stöd och återkoppling

Barn får barnanpassad information om hur vuxna ska agera, vem de kan kontakta och vad som händer efter en rapport. De ska kunna framföra oro muntligt, skriftligt, digitalt eller genom en betrodd vuxen. Famnet erbjuder en alternativ kontaktväg när klagomålet gäller ordinarie ansvarig.

Barn som har deltagit får återkoppling på en nivå och inom en tid som är begriplig för dem. Famnet följer upp hur barn har upplevt trygghet, inflytande och bemötande och använder återkopplingen i förbättringsarbetet.

15. Uppföljning och ansvarsskyldighet

Policyn följs upp minst årligen och efter en allvarlig incident, en större verksamhetsförändring eller ny lagstiftning. Uppföljningen ska bland annat omfatta:

- genomförda riskbedömningar och hur åtgärder har följts,
- rekryteringskontroller, introduktion och fortbildning,
- rapporter, handläggningstider och beslutade skyddsåtgärder,
- barns och vårdnadshavares eller omsorgspersoners återkoppling,
- partners efterlevnad och eventuella avvikelser,
- förbättringar, ansvarig person och tidsplan.

Styrelsen tar emot en anonymiserad årsrapport och fattar beslut om utvecklingsåtgärder. Allvarliga systembrister rapporteras till styrelsen omedelbart. Policyn och den barnanpassade informationen utvecklas med medverkan av barn och unga när det är möjligt och tryggt.

Famnets samlade arbete med barns trygghet och skydd ska minst vart tredje år genomgå en oberoende extern översyn, eller tidigare om större förändringar i verksamheten eller allvarliga händelser motiverar det. Resultatet ska användas för att utveckla policy, rutiner, utbildning och ansvarsfördelning.

16. Tillhörande dokument

1. Särskild uppförandekod vid kontakt med barn och unga
2. Rutin vid oro, incident eller misstanke
3. Rutin för säker rekrytering och registerkontroll
4. Rutin för barns trygga och meningsfulla deltagande
5. Rutin för foto, film och barns berättelser
6. Mall för riskbedömning inför aktiviteter med barn
7. Rapporteringsblankett för oro eller incident
8. Barnanpassad information om trygghet och klagomål
9. Tystnadsförbindelse
10. Famnets uppförandekod och etiska åtagande
11. Famnets medlemsvillkor och trygghetsregler
12. Famnets integritetspolicy

17. Kontaktuppgifter

Ansvarig för barns trygghet och skydd: Emma Emet, 0760-510500, emma@famnet.se

Ersättare/alternativ rapporteringsväg: Sara Göransson, 070-686 2005, sara@famnet.se

Vid omedelbar fara: 112. För polisiära ärenden som inte är akuta: 114 14. Kontakt med socialtjänst sker i den kommun där barnet vistas eller enligt den placerings- och ansvarssituation som gäller.

Grund och vägledning

Dokumentet har utformats med stöd av följande ramar och svenska vägledningar:

- Europeiska kommissionens utlysning CERV-2026-CHAR-LITI, särskilt kraven på en offentlig child protection policy med rekrytering, bakgrundskontroller, rapporteringsregler och fortlöpande utbildning.

- Keeping Children Safe: International Child Safeguarding Standards - Policy, People, Procedures och Accountability.
- FN:s konvention om barnets rättigheter, särskilt principerna om likvärdighet, barnets bästa, utveckling, delaktighet och skydd.
- Barnombudsmannens stöd om barns delaktighet, information, ålder, mognad och funktionsförmåga.
- Polismyndighetens information om registerutdrag för arbete med barn i annan verksamhet.
- Socialstyrelsens och Kunskapsguidens vägledning om oro för barn samt Integritetsskyddsmyndighetens vägledning om barns personuppgifter, bilder och filmer.

Famnet följer utvecklingen av lagstiftning och vägledning. Dokumentet ska uppdateras när verksamheten eller kraven förändras.

18. Fastställande

Policyn har beslutats av Famnets styrelse den 11 augusti 2026.

Ordförande: _____

Ansvarig för barns trygghet och skydd: _____